

Kertész Endre Pesten

Ez apám [Kertész Endre] a pesti Duna-parton két ilyen cimborával. Ez a középső elegáns úr az apám, háta mögött a Tudományos Akadémia, ez a mai Roosevelt tér, itt lehet a Lánchíd. Hogy éppen indulnak az éjszakába, vagy pedig túl vannak rajta, azt nem tudom. Azt sem tudom, kik ezek a cimborák mellette. Mindenképpen meglepő az az elegancia, amelyet ez a kép prezentál, és ami engem egész életemben egyáltalán nem jellemzett. Apám Karcagon született 1908-ban. Énekelt a városi bömböldében. Így hívták a férfikart. A Rózsabokor nevezetű vendéglőben a híres Farkas Gyuri cigányprímás apját, aki brácsás volt és ugyanolyan kicsi ember, mulatozás közben az ölébe ültette. Ezek akkor nem voltak olyan furcsák, mint ma. Nagyobb volt a zsidóságnak az asszimilálódása, beilleszkedése, ma így mondják. Dacára annak, hogy ilyen vallástartó családban nevelkedett, ő teljesen alkalmazkodott a helyi viszonyokhoz. Cigányozott [Azaz: cigányzenére mulatott. -- A szerk.], focizott, énekelt, Pestre járt időnként a barátaival. Ezek kiválóan alkalmas emlékek, hogy mint apa erősen felmagasztosuljon az emlékezetben. De sose ezt a részét értékeltem igazán az ő rövidke életének, hanem két másik dolgot, az egyik, hogy a nagyapám

nyomdájának az egyetlen betűszedője volt, a másik az a doni illúzió. Amikor én verselni kezdtem, és időnként a formával is megpróbálkoztam, hibátlan magyaros nyolcasokat írtam, hogy 'apám a Don elfelejtett/ hiába vív játékkardom?' [theresienstadt-i ballada], ilyeneket írtam. Az egésztől annyit tudtam, hogy munkaszolgálat, Don-kanyar és azzal kész. Apámból tulajdonképpen ez maradt meg, meg az, ha haragudott, akkor lefelé ráncolta a homlokát, ha meg csodálkozott vagy morfondírozott, akkor fölfelé. Ezt én is megtanultam. Mind a két irányba tudom a homlokomat ráncolni!